

?zlenim Olu?turmaya G?d?leyen Etkenler ?l?e?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?zlenim Olu?turmaya G?d?leyen Etkenler ?l?e?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24049>

Özet

İzlenim Oluşturmaya GÜdüleyen Etkenler Ölçeği, Kamile Demir tarafından 2002 yılında doktora tezi kapsamında geliştirilmiş özgün bir ölçektir. Bu ölçek, Türkiye'deki resmi ve özel lise öğretmenlerinin mesleki bağlamda izlenim yönetimi davranışlarını tetikleyen güdüleyici etkenleri saptamayı amaçlamaktadır. Ölçek, 20 maddeden oluşmakta olup, psikometrik analizler sonucunda iki ana faktör (alt boyut) altında toplanmıştır: Bireysel Etkenler ve Çevresel Etkenler. Ölçek, 5'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanılarak uygulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

İzlenim Yönetimi, GÜdülenme, Öğretmen, Psikometri, Faktör Analizi, Bireysel Etkenler, Çevresel Etkenler.

Yazarlar

Kamile Demir

Amaç

Ölçeğin temel amacı, Türkiye'deki resmi ve özel lise öğretmenlerinin mesleki ortamlarında sergiledikleri izlenim oluşturma veya izlenim yönetimine yönelik güdülenmelerinin altında yatan etkenleri bilimsel yöntemlerle saptamaktır. Bu güdüleyici etkenler, bireysel ve çevresel bağlamda ele alınarak öğretmenlerin kariyer stratejilerini anlamaya yardımcı olmaktadır.

Ölçek, öğretmenlerin uyum sağlama isteği, olumsuz yönlerini en aza indirme çabası ve mesleki gelişim olanaklarını kullanabilme motivasyonu gibi davranışsal motifleri ölçerek, bu alandaki akademik çalışmalarına sağlam bir psikometrik araç sunmayı hedeflemiştir.

Yapı

Ölçek, sosyal psikolojinin önemli bir konusu olan **izlenim oluşturmaya güdüleyen etkenler** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bireyin bağlamları üzerinde belirli bir izlenim bırakma arzusunu tetikleyen içsel ve dışsal sebepleri kapsamaktadır. Yapılan faktör analizi sonucunda bu güdülenme yapısı iki ana boyutta incelenmiştir:

Bireysel Etkenler: Bireyin kendi içsel hedefleri, uyum sağlama isteği, mesleki yeterliliğini artırma çabası ve başarı arzusu en aza indirme gibi kişisel motivasyon kaynaklarını ifade eder.

Çevresel Etkenler: Olumlu sosyal etkileşimler, ödül beklentisi, sosyal kabul görme ve kurumun sağladığı gelişim olanakları gibi dışsal ve bağlamsal etkenleri kapsamaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerliliğini saptamak amacıyla öncelikle **yapı geçerliliği** incelenmiştir. Bu amaçla, 20 maddeden oluşan ölçek üzerinde **faktör analizi** uygulanmıştır. Analizler sonucunda maddelerin iki farklı faktörde toplandığı tespit edilmiştir. Bu faktörler, literatürde Bireysel Etkenler ve Çevresel Etkenler olarak isimlendirilmiştir.

Yapılan **Varimax döndürme** işlemi sonrasında, maddelerin faktör yükleri için sınır değer 0.30 olarak kabul edilmiştir. Analiz sonuçları, bütün maddelerin faktör yüklerinin bu sınır değerinde olduğunu göstermiştir. Maddelerin faktör yükleri 0.37 ile 0.72 arasında değişmektedir. Bu bulgular, ölçeğin teorik yapıyı destekleyen sağlam bir yapı geçerliliğine sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek için yaygın olarak kullanılan **Cronbach Alpha** katsayısı hesaplanmıştır. Elde edilen değerler, ölçeğin alt boyutları yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir. Birinci faktör (Bireysel Etkenler) için Cronbach Alpha değeri **0.82** olarak ölçülmüştür.

İkinci faktör (Çevresel Etkenler) için ise bu değer **0.75** olarak saptanmıştır. Her iki faktör için elde edilen bu katsayılar, ölçek maddelerinin ilgili oldukları yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve psikometrik açıdan kabul edilebilir güvenilirlik düzeyinde olduğunu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirme sürecinde, 20 maddelik yapının tek faktörlü olup olmadığı test edilmiştir. Ancak, yapılan faktör analizi sonucunda maddeler iki ayrı faktörde toplanmıştır. Bu faktörler şunlardır: Birinci Faktör (Bireysel Etkenler) ve İkinci Faktör (Çevresel Etkenler). Birinci faktör 11 maddeyi, ikinci faktör ise 9 maddeyi kapsamaktadır.

Faktör yüklerinin belirlenmesinde 0.30 eşik değeri kullanılmıştır. Yapılan analizde, tüm maddelerin faktör yüklerinin 0.30'un üzerinde olduğu, yük değerlerinin 0.37 ile 0.72 arasında değiştiği belirlenmiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin iki boyutlu yapıyı güçlü ve ayrıntılı olarak göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Yerli Geliştirme Çalışması)

Format: 5'li Likert Ölçeği (1=Hiç, 5=Pek Çok)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler

Yaş Grubu: Yetişkin (Meslek icra eden lise öğretmenleri)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki resmi ve özel liselerde görev yapan öğretmenler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği (Self-report scale).

Anahtar Kelimeler

İzlenim Oluşturma, Öğretmen Motivasyonu, Psikometrik Özellikler, Cronbach Alpha, Yapı Geçerliliği, Varimax Döndürme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresi: kamile.demir@alanya.edu.tr

Yazın Adresi: Kamile Demir (Ölçek, 2002 yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanan doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir.)

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, 2002 yılında doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin akademik çalışmalarda kullanılmasına için sorumlu yazar Kamile Demir ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Kullanım izni ve ücret bilgileri için yazarın güncel iletişim adresi kullanılmalıdır.

Kaynaklar

Demir, K. (2002). *Türkiye'deki resmi ve özel lise öğretmenlerinin izlenim yönetimi*. (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tezin YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerindeki bağlantısı: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [izlenim-olusturmaya-guduleyen-etkenler-olcegi-toad.pdf](#)

İzlenim Oluşturmaya GÜdüleyen Etkenler Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki liste, ölçeğin alt boyut yapıları ve madde sayıları gösteren özet bir

içeriktir. Ölçeğin tamamı için orijinal kaynağa başvurulmalıdır.

20 Madde 2 Alt Boyut

Uyum sağlama isteği

Olumsuz Yönlerini Tanıtma

Başarıyı arttırıp, başarısızlığı en aza indirme

Mesleki gelişim olanaklarını kullanabilme

Olumlu sosyal etkenler birtakım ödüller sağlama

ARABPSYCHOLOGY.COM